

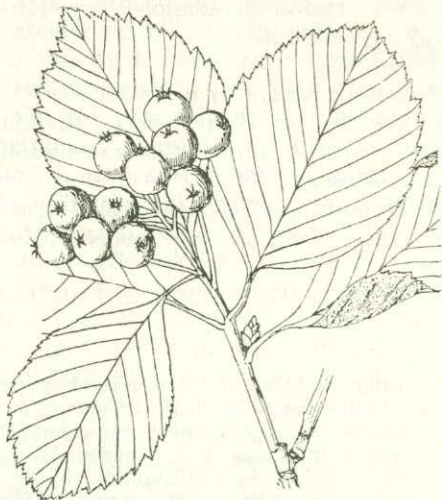
— Fejlesztteni szükséges az automatizációt, ezen belül automatikus-automatizált kísérleti meliorációs üzemet szükséges létesíteni. (Ilyenek az USA-ban már működnek és a Szovjetunióban is nagy területeken tervezik.)

Egyébként a jelenlegi helyes meliorációs politikát tükrözi az is, hogy a mezőgazdasági beruházásokon belül a melioráció prioritást élvez. Addig, amíg a III., IV. és V. ötéves tervekben összesen 17,6 milliárd Ft értékű meliorációt végeztek, ez a VI. ötéves tervben már 10,5 milliárd Ft-ot is túlhaladta, a VII. ötéves tervben pedig 17,5 milliárd Ft-os program valósul meg. A racionális földhasználat és a melioráció lassan nemzeti üggyé válik tehát, és jogosan, mert a termőföld és a jó víz hosszabb távon alapvető stratégiai kincset jelent számunkra.

HAZÁNK VÉDETT FA- ÉS CSERJEFAJAI II.

Berkenyék

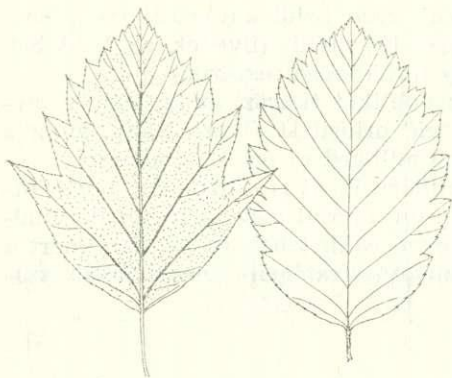
A Kárpát-medence bővelkedik berkenye fajokban és hibridekben. Viszonylag gyakori a két, páratlanul szárnyalt levelű berkenyénk, a száraz tölgyesekben, hagyásfaként tenyésző kerti berkenye (*Sorbus domestica* L.) és a bükkösökben, sziklás erdőkben, mészkerülő erdőkben élő madárberkenye (*S. aucuparia* L.). A nem összetett levelű fajok közül az Alföld kivételével szinte minden lomberdőben felfedezhető a barkócaberkenye [*S. torminalis* (L.) CRANTZ], míg az ún. molyhos levélfonákú fajok jóval ritkábbak. Nem védett a Magyar-Középhegységben és a Nyugat-Dunántúlon élő lisztes berkenye [*S. aria* (L.) CRANTZ] és a déli berkenye [*S. graeca* (SPACH) KOTSCHY], csak a legritkább alapfajunk, a Hazslinszkyberkenye élvez törvényes védelmet. E négy utóbbi faj között számos hibrid, átmeneti alak keletkezett, sokszor ezek gyakoribbak mint maguk az alapfajok. Közülük számunkra a *S. aria* és a *S. torminalis* közötti alakok a legfontosabbak.

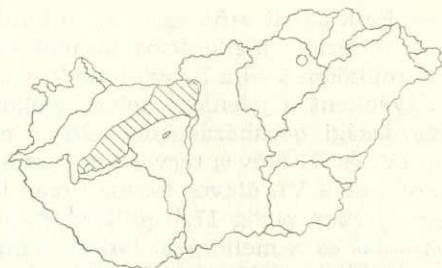
1. kép — Déli berkenye [*Sorbus graeca* (L.) KOTSCHY]

Hazslinszkyberkenye [*Sorbus austriaca* (G. BECK) HEDL. ssp. *hazslinszkyana* SOÓ] 2000 Ft.

Maga a faj az Alpokban, a Kárpátokban és a Balkánon fordul elő, míg a Hazslinszky Frigyes botanikusunk-

2. kép — A Degen-berkenye (*Sorbus degenii* JÁV.) és a Hazslinszky-berkenye [*S. austriaca* (G. BECK) HEDL. ssp. *hazslinszkyana* SOÓ] levele (Csapody Vera rajzai)

○ *Sorbus austriaca*
ssp. *hazslinszkyana*

☞ *Sorbus aria* — torminalis hibridek

1. ábra. — A Hazslinszky-berkenye és az átmeneti kifsajtok hazai előfordulása

ról elnevezett alfaj a Tornai-Karszt határon túli részének és a Bükknek bennszülött (endemikus) növénye. Jelenlegi egyetlen hazai termőhelye Ómassán karsztbokorerdőben van. A Tornai-Karszton (Szádellői-völgy, Ájivölgy) gyakoribb.

A lisztes berkenye és a barkócaberkenye összes hazai átmeneti kifsaja (*Sorbus aria* — *torminalis* transitusok 21 db) 2000 Ft.

A Dunántúli-Középhegységéből Borbás Vince, Boros Ádám, Jávorka Sán-

dor és Kárpáti Zoltán botanikusaink 21 állandósult átmeneti kifsajt írtak le. Mészkedvelő és cseres-tölgyesekben, karszterdőben és karsztbokorerdőben élnek. Átmeneti alakokban leg gazdagabb a Vértes-hegység.

Tekintve, hogy a berkenye fajokat és hibridjeiket nehéz elkülöníteni, függetlenül a védettségtől, kíméletet érdemel minden ún. molyhos levélfonákú alak.

Bartha Dénes

A lapban megjelent tanulmányok szerzői: Dr. Balázs István megyei tanácsos, Bp.; Bartha Dénes aspiráns EFE, Sopron; Benéné Ignácz Magdolna főelőadó MEM EFE, Bp.; Bodor György csemetekert-vezető Nagykanizsa, Bajcsa; Bogár István ny. minisztériumi tanácsos, Bp.; Csányi Sándor tud. munkatárs, oszt.-vezető, ATE, Gödöllő; Folcz Tóbiás erdőmérnök tanár, Szakközépiskola, Sopron; Fröhlich András szakiskolai igazgató, Ásotthalom; dr. Karamán József a Zala Megyei Növényvédelmi és Talajvédelmi Állomás munkatársa, Zalaegerszeg; dr. Köhalmi Tamás egyetemi docens, EFE, Sopron; László Péter kertészmérnök, anyagvizsgáló, FKI, Bp.; dr. Molnár János Főv. Növényvédelmi és Talajvédelmi Állomás munkatársa, Bp.; dr. Pankotai Gábor ny. egyetemi tanár, Hegykő; dr. Papp Tivadar Erdőtervezési Iroda igazgatója, Pécs; Somogyi János ny. vadász, Fenyőfő; dr. Tompa Károly ny. egyetemi tanár, Sopron.